

gaar aldeles ikke an. Præsterne skulle besørge sig selv kørte, naar der er Tale om deres Embedsrejser; dette er ikke Tilfældet med Søgerne. Allerede heri ligger, at disse to Forhold ikke kunne sammenlignes. Hvad de forskellige Forslag, der ere fremkomne om ny Kirker, angaar, skal jeg for mit Vedkommende sige, at jeg kunde i det store og væsentlige stemme for dem alle sammen. Dog maa jeg sige, at paa et enkelt Sted finder jeg, at man er gaaet videre end nødvendigt. Naar den ærede Kultusminister har forlangt en Udskillelse af Boer og Albæl Sognekald i Vendsyssel i to forskellige, saaledes at der bliver to Præster, saa tror jeg ikke, dette er nødvendigt, lige saa lidt som jeg tror, at det er nødvendigt at bygge to ny Kirker her. Den ene af disse to Kirker, den, som skal bygges i Vingsaa, tror jeg ganske sikkert er nødvendig, men jeg tror ikke, det er nødvendigt at bygge to, men at man paa dette Sted vil kunne nøjes med at bygge en ny Kirke, have en Sognepræst og en reviderende Kapellan ved Siden af. Naa, dette er en mindre væsentlig Sag, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa her. Naar den højterede Minister har gentaget sit Forslag om en forøget Bevilling til Kapellanerne ved to Seminarier, saa kan jeg ikke være enig med den ærede Minister eller med det ærede Mindretal af Finansudvalget, som jeg ellers slutter mig til. Det forekommer mig, at det Forslag, Ministeren her har stillet om en særlig Bevilling til disse Kapellaner — jeg vil ikke sige strider mod den Lov, som for to Aar siden er udkommen, men det er i alt Fald ikke i en særdeles god Overensstemmelse med den. Mig forekommer det at være det naturlige, at man holder sig til Lovens bestemte Ord og siger: „Hvis Ministeren mener, at det er det rigtige, at vedkommende Seminarieforsøger tillige er Sognepræst, saa maa han ogsaa finde sig i ikke at faa mere til Kapellanhold end vedkommende Lov tilfiser ham“, og jeg har den Frygt, at hvis man gaar ind paa, hvad Ministeren her foreslaar, saa vil det i Virkeligheden faktisk være, at man kommer bort fra, hvad selve Loven har forudsat, at der ogsaa kunde udnævnes Seminarieforsødere, der ikke vare Præster. Det ærede Medlemmer for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Schalling), som talte paa Mindretallets Begne, gik i sine Udtalelser om disse Sager ud fra som nødvendig Forudsætning, at Seminarieforsøgerne skulde være Præster. Heri er jeg ikke enig med ham . . . (Schalling: Nej). Sa jeg kunde ikke forstaa det ærede Medlem anderledes, men heri er jeg ikke enig med ham; der kan ikke være noget i

Bejen for, at de kunne være Præster, de kunne ogsaa meget godt være præsteviede Mænd, selv om de ikke ere Sognepræster i Sognet, men Loven gaar ud fra den Forudsætning, at det ogsaa kan være andre Mænd end præsteviede Folk, der kunne være Seminarieforsødere, og jeg er af den Mening, at det hensigtsmæssigste er, at man kan komme til dette, og det er min Grund til at stemme mod Ministerens Forslag paa dette Punkt. Jeg skal dernæst omtale med et Par Ord Realskolevæsenet. Da i Marts 1881 den ny Anordning kom, som omordnede Realskolevæsenet her i Landet, var Forholdet det, at der fandtes to Realskoleeksaminere, den ene den lavere, Forberedelseseksamen, som fordrede saa lidt, at man ikke der igennem kunde naa, at de unge Mennesker fik en saa tilstrækkelig Uddannelse, at de kunde opnaa de Pladser i Statens og anden Tjeneste, som man maatte ønske, at de unge Mennesker, der havde gennemgaaet Realskolen, kunde være stikede til. Paa den anden Side var der en højere Realskoleeksamen, som var streng i sine Fordringer og fordrede mere, end det maatte anses for absolut nødvendigt. Derfor var det, man i sin Tid ophævede disse to Eksaminere og indførte en ny, som vel i det væsentlige sluttede sig til den højere Realskoleeksamen, men som dog gjorde den en hel Del lettere.

Denne Forandring i Realskolevæsenet har medført en ganske overordentlig stærk Udvikling af Realskolerne her i Landet. Det er der ingen Tvivl om. Hvis ikke denne Forandring var forekommet, saa havde Udviklingen af Realskolevæsenet stagneret, man var næppe i saa Henseende kommet stort ud over, hvor man stod inden Marts 1880. Nu skal jeg indrømme, at jeg i sin Tid ikke havde tænkt mig, at denne forandrede Eksamen skulde have haft en saa overordentlig Indflydelse paa Skolevæsenets Udvikling her i Landet, som den i Virkeligheden har haft. Jeg havde den Tro, at ved Gemmenførelsen af denne ny Eksamen, vilde man lette en stor Del af Landets Ungdom at gaa Realskolevejen, men som sagt jeg havde ikke troet, at Virkningen skulde været saa stor som den i Virkeligheden har vist sig. I lang Tid efter at den ny Anordning var kommen, var man særdeles vel tilfreds med denne ny Ordning. Der kom Ansøgninger ind rundt omkring fra Bjerne og rundt omkring ogsaa fra Landet om at faa Tilbud fra Statens Side for at kunne oprette ny Realskoler. Disse Ansøgninger bleve tagne til Følge af Regeringen, og de gik igennem med største Lethed her i dette høje Ting lige som ogsaa i det andet Ting. Men ikke alene